

Recital de violă – Aida Carmen Soanea

Seria de evenimente incluse în programul „Muzeul în timpul Concursului Internațional George Enescu” organizat de Muzeul Național ce poartă numele marelui nostru compozitor a continuat și vineri, 14 septembrie 2018, când am putut audia un recital dedicat muzicii românești susținut de violista Aida-Carmen Soanea alături de pianista Viorela Ciucur. Precedat de o interesantă inaugurare a expoziției de fotografie *George Georgescu, o carieră de excepție* închinată unuia dintre cei mai reprezentativi exponenți ai artei dirijorale autohtone din ultima sută de ani, recitalul ne-a adus reîntâlnirea cu violista Aida-Carmen Soanea, o prezență tot mai frecventă în peisajul muzical românesc, care impresionează de fiecare dată prin modul în care reușește să personalizeze fiecare procedeu tehnic utilizat, fiecare trăsătură de arcuș, fiecare mod de frazare pentru a realiza versiuni interpretative de un înalt nivel artistic.

Pasionată interpretă a repertoriului cameral și entuziastă promotoare a muzicii contemporane, Aida-Carmen Soanea și-a propus, așa cum amintea în debutul recitalului, să contribuie cât mai mult la promovarea creațiilor românești

dedicate violei, în acest sens lista lucrărilor prezentate vineri cuprinzând exclusiv opusuri scrise de compozitori români din diverse perioade istorice și stilistice, care au reliefat bogăția expresivă și capacitatea acestui instrument de a realiza un colorit timbral aparte împreună cu pianul. Însușirile menționate anterior au fost prezente chiar din prima lucrare prezentată, *Piesa de concert pentru violă și pian* de George Enescu, ce se remarcă prin echilibrul

Viorela Ciucur

forme, noblețea liniilor melodice, bogăția armonică și conturul ferm al desenului ritmic, reliefate cu tact și inteligență de Aida-Carmen Soanea, posesoare unui frumos vibrato, și Viorela Ciucur, care au colaborat excelent și în ceea ce privește construirea acelor frazări menite a pune în evidență muzicalitatea acestei lucrări.

Recitalul ne-a purtat apoi în lumea muzicii contemporane, prin opusul *Actio II* pentru violă solo de Sorin Lerescu, o partitură complexă al cărei caracter pare a avea rădăcini într-o magmă muzicală ancestrală, în care expresivitatea violei este exploatată în foarte multe ipostaze determinate de transformarea aproape continuă a discursului muzical, ce pornește de la sunete izolate și ajunge spre final la mici fragmente construite pe principiile dezvoltării polifonice. În cadrul lucrării, ce solicită și anumite cunoștințe de tehnică instrumentală contemporană, am remarcat versatilitatea Aidei-Carmen Soanea care a alternat, într-o

pianul și percuția realizează un acompaniament în nuanțe scăzute. Concepută ca un veritabil studiu în stil bizantin, *Canto e sofio* este o meditație sonoră la eminesciana *Rugăciune a unui dac* în care muzica aflată pe tărâmul instrumentalismului valorifică specificul expresiv al flautului, stăpânit la cel mai înalt nivel artistic de Ion Bogdan Ștefănescu, un deosebit potențator al unei astfel de partituri prin tehnica desăvârșită și prin capacitatea de a utiliza o varietate de efecte în această veritabilă „odisee a unui fluture” care îi permite să utilizeze aproape întreaga familie a flautului, de la flautul-bas la flautul piccolo.

Finalul recitalului a stat sub semnul sonorităților lucrării *Lacrimae* de Dan Dediu, scrisă în memoria lui Anatol Vieru, în care întâlnim o altă latură a personalității creatoare a unuia dintre cei mai importanți compozitori români contemporani. Dacă în general, lucrările lui Dan Dediu se remarcă printr-o anumită înclinație spre ludic, *Lacrimae* reprezintă una dintre acele incursiuni în sfera tragicului, în

care, însă, pot fi identificate trăsături specifice artei lui Dan Dediu precum imagistica asociativă bogată, motivele melodice pregnante și memorabile ori definițiile psihologice precise realizate numai cu câteva sunete. Inclusă în zona stilistică a creației lui Dan Dediu, definită succint cu termenul Visceralia, ce echivalează cu expresia unor stări umane paroxistice, *Lacrimae* reprezintă un gând-lacrimă dedicat memoriei unuia dintre cei care i-au fost modele autorului. Prin melopeea flautului lui Ion Bogdan Ștefănescu, impresionant din nou prin sunetul serafic pe care îl posedă, am putut surprinde o dată în plus simțul versatil al compozitorului, prin cromatica timbrurilor aducând în prim-plan starea de tristețe, dusă în unele momente la pragul paroxismului, determinată de pierderea unui om drag și unui veritabil mentor. Excelent tălmăcitor al lucrărilor lui Dan Dediu, Ion Bogdan Ștefănescu a oferit și de această dată o variantă plină de profunzime a opusului *Lacrimae*, lirismul general al liniilor melodice fiind punctat de scurte și intense secvențe de virtuozitate a căror expresivitate se înscrie în estetica generală a partituri al cărui titlu este atât de sugestiv.

Aflat încă sub impresia lucrării lui Dan Dediu și încercând să găsesc o particularitate anume a recitalului Trio Contraste m-am oprit la admirabila diversitate a programului propus, în care culoarea timbrală a fost un reper dominant. De altfel, excelenta îmbinare a celor trei instrumente, dublată de ținuta intelectuală și disponibilitatea cu nuanțe coloviale a muzicienilor, a contribuit la conturarea unei sinteze a celor mai reprezentative orientări stilistice din muzica românească savantă a ultimilor o sută de ani, surprinse cu deosebit simț artistic în opusurile prezentate în cadrul evenimentului.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Aida Carmen Soanea

manieră personală, momentele de lirism pur cu cele în care virtuozitatea a fost construită tocmai pe elemente de tehnică specifice muzicii începutului de secol XXI iar expresia, deși devine una ușor tensionată, își păstrează nuanțele de optimism ce caracterizează stilul componistic al lui Sorin Lerescu.

După ce prin cele *Două preludii pentru pian* de Tiberiu Brediceanu, pianista Violeta Ciucur ne-a purtat în lumea saloanelor de la începutul veacului trecut, unde muzica impregnată de melosul popular românesc era foarte gustată, Aida-Carmen Soanea a readus atmosfera specifică muzicii contemporane printr-o altă lucrare pentru violă-solo, *Gordun* de Adrian Pop. În cadrul acestei partituri ce pune în evidență ideea de joc popular și devenirea jocului de la aspectul extravertit, energetic la stadiul interiorizat, precum și metamorfoza formulelor ritmico-melodice dintr-unele specifice jocului popular în unele ce amintesc de doină sau cântecul doinit, Aida-Carmen Soanea a făcut o nouă demonstrație de versatilitate tehnico-expresivă, surprinzând în același timp substratul estetic profund al lucrării lui Adrian Pop precum și complexitatea anumitor procedee tehnice provenite de asemenea din folclor și transfigurate de compozitor în limbaj contemporan.

Lucrarea în jurul căreia a fost construit recitalul a fost însă *Sonata pentru violă și pian* de Mihail Jora, un opus cântat poate prea rar, care a îmbogățit literatura destul de săracă dedicată violei în muzica românească, devenind un reper încă neexploatat suficient de către interpreții autohtoni în special, dar și de către cei din străinătate. Dornică să promoveze muzica compusă în țara sa de origine, Aida-Carmen Soanea a ales să interpreteze *Sonata* de Mihail Jora, reliefând în varianta sa bogatul conținut emoțional al partituri, cântul liric nuanțat pe parcursul celor trei părți ale opusului și de asemenea, interesante procedee tehnico-expresive pe care Mihail Jora le solicită interpretului pentru a valorifica resursele expresive ale violei. De altfel, am remarcat modul în care violista a surprins schimbările de expresie ce se succed pe parcursul lucrării precum și alternanța dintre aspectul mai degrabă virtuos al primei și ultimei mișcări, contrastant cu mișcarea mediană de o frumoasă sensibilitate a cărei sorginte folclorică românească este înveșmântată într-un limbaj ce preia sintetic elemente specifice neoclasicismului și impresionismului. Succesul *Sonatei* de Mihail Jora în varianta interpretativă semnată sonor de Aida-Carmen Soanea s-a bucurat și de aportul pianistei Viorela Ciucur al cărei acompaniament rafinat a înnobilit liniile melodice ale violei într-un discurs cu veritabile reliefuri de frumusețe și bogăție sonoră.

Încheiat în atmosfera jovială a opusului *Cântec și joc* de Diamandi Gheciu, întregul recital a reconfirmat calitățile interpretative pe care le posedă Aida-Carmen Soanea, cunoscute deja și unei bune părți a publicului bucureștean și autohton, în general: acuratețe tehnică, personalitate interpretativă, eleganța vibrato-ului, o abordare asumată a lucrărilor contemporane și o bună concordanță muzical-estetică între muziciană și partenera sa de scenă, într-o asociere timbrală rafinată și elevată.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital ansamblul devotioModerna – Muzica românească în context european

Încă de la primele încercări de conturare a unei școli de compoziție românească, la finele secolului al XIX-lea, dezideratul principal a fost realizarea unei cât mai rapide și relevante sinteze între specificul autohton și marile orientări stilistice din muzica europeană occidentală, atât în mod personalizat în cadrul creației fiecărui compozitor, cât și în ipostază definitorie pentru un anume grup de creatori, de la o generație la alta. Și dacă la început se făcea tot ceea ce era posibil pentru ca cele mai frumoase lucrări românești să fie cunoscute în centre europene cu o importantă tradiție muzicală, odată cu popularizarea tot mai frecventă a muzicii contemporane în vestul Europei au apărut tot mai multe situații în care creațiile românești parcurg un drum invers, fiind mai întâi apreciate și ascultate în străinătate și abia pe urmă făcute cunoscute și publicului din țară.

Având în vedere caracteristica specială a anului 2018, de moment de celebrare a centenarului Marii Uniri, Carmen Cârnci, directorul fondator, și membrii ansamblului de

muzică contemporană devotioModerna s-au gândit să construiască un recital în care să includă lucrări ale compozitorilor români care au avut primele audiții în Europa, dar în afara țării de obârșie, subliniind astfel vocația europeană a muzicii noastre contemporane și aprecierea de care se bucură aceasta în cadrul lumii artistice internaționale. Găsind un foarte bun prilej în contextul desfășurării Concursului Internațional George Enescu, evenimentul gândit de ansamblul devotioModerna a avut loc pe 16 septembrie, fiind parte a seriei „Muzeul în timpul Concursului Internațional George Enescu” și purtând sugestivul titlu România europeană.

Propunând un program variat din punct de vedere stilistic și al formulelor interpretative în care au evoluat membrii devotioModerna, recitalul de duminică a debutat cu lucrarea *Anamorphosen I* pentru flaut și pian de Gabriel Iranyi, o lucrare prezentată în primă audiție la Berlin, în care compozitorul preia anamorfoza ca tehnică specifică desenului și picturii și o translatează în lumea sunetelor, unde